

NORGES HØYESTERETT

Den 12. april 2023 ble det av Høyesteretts ankeutvalg med justitiarius Øie og dommerne Falch og Sæther i

HR-2023-634-U, (sak nr. 23-031423STR-HRET), straffesak, anke over beslutning:

A (advokat Simon Skarstein Waaler)

mot

Påtalemyndigheten (statsadvokat Kristine Herrebrøden)

avsagt slik

K J E N N E L S E :

- (1) Saken gjelder anke over lagmannsrettens ankenektelse i straffesak.
- (2) A ble 22. desember 2021 i *post I* tiltalt for overtredelse av straffeloven § 299. Grunnlaget er:

«Onsdag 2. juni 2021, på kvelden, i ---- 00 i Bergen, tok han tak i hånden til B født 00.00.2012, og førte hånden hennes rundt hans nakne penis.»
- (3) I *post II* er han tiltalt for overtredelse av straffeloven § 311 første ledd, jf. andre ledd. Grunnlaget er at han i mai 2021 var i besittelse av en minnepinne som inneholder bilder og videoer som fremstiller seksuelle overgrep mot barn og som inneholder fremstilling som seksualiserer barn. Tiltalen omfatter også at han så på materialet.
- (4) I *post III* er han tiltalt for ett brudd på våpenloven.
- (5) Hordaland tingrett avsa 9. september 2022 dom med slik domsslutning punkt 1:

«A, født 00.00.1969, dømmes for overtredelse av straffeloven § 299 bokstav c), straffeloven § 311 første ledd, jf. annet ledd, våpenloven (2018) § 39, jf. § 19 tredje ledd første punktum til fengsel i 1 – ett – år og 3 – tre – måneder, jf. straffeloven § 79 bokstav a).»
- (6) Han ble i tillegg dømt til å betale oppreisningserstatning til den fornærmede i *post I* og til inndragning av en laptop.
- (7) A anket over bevisvurderingen under skyldspørsmålet, lovanvendelsen og saksbehandlingen for *post I* og *II*, subsidiært straffutmålingen. Anken gjaldt også inndragningen og grunnlaget for erstatningen.

- (8) Ved Gulating lagmannsretts beslutning 9. desember 2022 ble anken nektet fremmet etter straffeprosessloven § 321 andre ledd.
- (9) A har anket beslutningen til Høyesterett. Anken gjelder saksbehandlingen. I korte trekk anfører han at det ikke var forsvarlig å nekte anken fremmet etter en skriftlig og forenklet behandling. Uansett er beslutningen ikke tilstrekkelig begrunnet. Påstanden er at lagmannsrettens beslutning oppheves.
- (10) *Påtalemyndigheten* har vist til at det ikke hefter feil ved lagmannsrettens beslutning. Det var forsvarlig å nekte anken fremmet, og begrunnelsen er tilstrekkelig. Påstanden er at anken forkastes.
- (11) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at utvalgets kompetanse er begrenset til å prøve lagmannsrettens saksbehandling, jf. straffeprosessloven § 321 femte ledd. I dette ligger blant annet at utvalget kan prøve om begrunnelsen er tilstrekkelig, og om det ut fra retts- og bevissspørsmålene var forsvarlig å nekte anken fremmet etter en skriftlig og forenklet behandling, jf. blant annet HR-2022-808-U avsnitt 9.
- (12) For at lagmannsretten skal kunne nekte en anke fremmet, må retten finne det «klart» at anken ikke vil føre frem, jf. straffeprosessloven § 321 andre ledd. Dette er et strengt vilkår, som medfører at silingsadgangen er forbeholdt de åpenbare saker, jf. HR-2021-2058-A avsnitt 24. Av avsnitt 31 fremgår at kravet til at det må være forsvarlig å nekte anken fremmet, har nær sammenheng med klarhetskravet. Om forsvarlighetskravet heter det i avsnitt 33:
- «Det konkrete bevisbildet i saken er altså sentralt. Dersom forklaringen fra fornærmede utgjør det sentrale grunnlaget for domfellelsen i tingretten, vil det i mange tilfeller ikke være forsvarlig å avgjøre ankesaken uten en muntlig ankeforhandling i lagmannsretten. Generelt gjelder at dersom tiltalte benekter å ha begått den handlingen som beskrives i tiltalen, kan hans eller hennes forklaring bare settes til side som mindre troverdig enn forklaringene fra fornærmede og andre vitner dersom lagmannsretten, på grunnlag av skriftlig og forenklet behandling, har grunnlag for å konstatere at det samlet foreligger bevis og omstendigheter som gjør at det kan utelukkes at den tiltalte forklarer seg riktig. Dette gjelder typisk der det foreligger fellende tekniske bevis, men er ikke begrenset til slike tilfeller.»
- (13) Tiltalens *post I* gjelder et seksuelt overgrep mot et barn under 14 år. Tingrettens domfellelse bygger på fornærmedes forklaring, som hun ga til sin mor neste dag, og som moren samme dag tok opp på video. Forklaringen er også gitt i tilrettelagt avhør tre uker senere. Retten fant tiltaltes forklaring oppkonstruert og festet ingen lit til den. Det ble i bevisvurderingen også lagt vekt på overgrepsmaterialet i post II, som underbygger tiltaltes seksuelle interesse for barn. Tingretten la ikke vekt på at det ved undersøkelse dagen etter ikke ble gjort funn av fornærmedes DNA på tiltalte.
- (14) Lagmannsretten konstaterer at «de sentrale bevis» er fornærmedes og tiltaltes motstridende forklaringer. Hovedtrekkene i forklaringene gjengis, og retten opplyser å ha sett videoen moren tok opp. Utvalget forstår det slik at lagmannsretten også har sett det tilrettelagte avhøret. Fornærmedes forklaring vurderes som nøktern, konsistent og uendret gjentatt. Deretter uttrykker lagmannsretten:

«Tiltaltes forklaring derimot oppfattes som tilpasset, slik tingretten har gitt uttrykk for. Lagmannsretten er enig med tingretten i at den må sees i sammenheng med hans befatning med overgrepsmateriale på både pc, nettbrett og telefon, som indikerer en seksuell interesse for barn. Det ble ikke funnet DNA fra fornærmede på tiltalte. Men ut fra en så kortvarig berøring av hud som det er tale om, kan fravær av DNA-spor ikke tillegges vekt når prøve ble sikret en dag etter hendelsen. Lagmannsretten finner enstemmig at det er klart at anken over skyldspørsmålet ikke vil føre frem ...»

- (15) Dette innebærer at domfellelsen bygger på fornærmedes forklaring. Det foreligger verken tekniske eller andre bevis som underbygger domfellelsen, ut over indikasjonen på tiltaltes seksuelle interesse for barn.
- (16) Siden tiltalte benekter handlingen, måtte anken avgjøres etter en vurdering av de to involvertes troverdighet. Når lagmannsretten har fått et så godt og direkte innblikk i den fornærmedes forklaringer som i denne saken, og den tiltales troverdighet er helt avgjørende, var det etter utvalgets syn ikke forsvarlig av lagmannsretten å avgjøre tiltalens post I etter en skriftlig og forenklet behandling, jf. det siterte fra HR-2021-2058-A.
- (17) Lagmannsrettens beslutning må derfor oppheves for så vidt gjelder tiltalens post I.
- (18) Når det gjelder tiltalens *post II* – besittelse av overgrepsmateriale – har tiltalte ikke bestridt at han var i besittelse av materialet med slikt innhold, og heller ikke at han gjorde seg kjent med innholdet. Hans forklaring er at han fant minnepinnen plassert på et bord, og at han deretter gikk igjennom den for å se hva den inneholdt. Tingretten fant at han kunne domfelles basert på sin egen forklaring, som retten dog ikke fant troverdig. I sin begrunnelse for ankenektelsen peker lagmannsretten også på funn som ble gjort på tiltaltes pc, hvor det var spor etter en film tiltalte har erkjent at han har sett der.
- (19) Ankeutvalget kan ikke se at det i denne bevissituasjonen var uforsvarlig å avgjøre anken etter en skriftlig og forenklet behandling. Lagmannsrettens begrunnelse er også tilstrekkelig til å vise at retten har gjort en selvstendig og reell vurdering.
- (20) Det er ingen slik sammenheng mellom tiltalens post I og post II som tilsier at opphevelsen av ankenektelsen for post I bør få betydning ved bedømmelsen av om det samme bør skje for post II. Anken må derfor forkastes for så vidt gjelder tiltalens post II.
- (21) Kjennelsen er enstemmig.

S L U T N I N G

Lagmannsrettens beslutning oppheves for så vidt gjelder tiltalens post I. For øvrig forkastes anken.

Ingvald Falch
(sign.)

Toril Marie Øie
(sign.)

Knut Erik Sæther
(sign.)